

חזו בני חביבי

תורה לשמיני עצרת/שמחת תורה

משה טרגין

החג של שמיני עצרת נוסד כאות של אהבה וחיבה בין הקב"ה לעמו. חג הסוכות בא לבטא השגחת ה' על כל אומות העולם ובמיוחד בא להדגיש התפקיד של בית המקדש בירושלים כצנור של אותה השגחה אונברסלית. אחרי תום האירוע האונברסלי בא שמיני עצרת-הזמנה מיוחדת ואישית של הקב"ה לידידיו ולבניו. קשה עליו פרדיתינו ואנו מתבקשים ממנו לישאר עוד יום כדי לחוות מפגש יותר אינטימי. הטקסים הדרמטיים של חג הסוכות כגון ניסוך המים, שמחת בית השואיבה, שורות של פרים, והקפות מסביב למזבח נשקטים ובמקומם מגיע חג צנוע ואינטימי בלי מצוות "מיוחדות" וצבעוניות. שמיני עצרת הוא המפגש האחרון לפני ההפסקה הגדולה של החורף שבה אין מועדים וחגים.

אלא שבמשך הגלות עם ישראל הטביעו חותם אחר על החג של שמיני עצרת. אנחנו הענקנו משמעות אחרת דוקא ליום השני של שמיני עצרת – היום שנוהגים מספק בגלות ה"שמיני עצרת של גלות". במשך השנים עצבנו היום כחגיגה לסיום התורה ולהתחלתה מחדש. אין לשמחת תורה מקור בחז"ל והוא כל כולו יום שנובע מעולם המנהגים. אפשר לומר שבניגוד לשמיני עצרת שהוא חג שהקב"ה נתן לנו כמתנה וכאות של חיבה, שמחת תורה הוא יום בני ישראל, יום של בני אלקים יום שהוא המתנה שלנו להקב"ה.

יש שיר ישן שנוהגים לשיר בשמחת תורה "כד יתבין ישראל ועסקין בשמחת התורה, קודשא בריך הוא אומר לפמליא דילה חזו בני חביבי דמשכחין בצערא דילהון ועסקין בחדוותא דיליי" תרגום המילים לעברית - "כאשר יושבים ישראל ועוסקים בשמחת תורה, הקב"ה אומר לפמליתו ראו בני חביבי שנמצאים בצערם ועוסקים בשמחתי. השמחה הגדולה של שמחת תורה היא לא רק בגלל סיום התורה. החג שנוצר דוקא בגלות ודוקא בגלל שהיה יום "מיותר" בגלות בא להראות חיבותינו להקב"ה ולתורתו. ביום הזה הקב"ה מבין ומאזין לקול שמחתינו ומתגאה בנו שלמרות כל הסבל והצער של הגלות, אנחנו אדוקים בו ובתורתו. בעצם אנחנו מציבים האהבה שלנו לתורה כמענה לאתגר הגדול של גלות. המדרש באיכה רבה פרק ג' אות ז' מביא "למחר כשיבא קץ הגאולה אומר להם הקב"ה לישראל בני אני תמה מכם היאך המתנתם לי כל אותן השנים והן אומרים לפניו רבש"ע אילולי תורתך שנתת לנו כבר אבדנו האומות". המדרש הזה מנסח הבשורה הגדולה של שמחת תורה !!

השמחה הגדולה ביום השמיני עצרת של גלות דוקא יום שנוצר על ידי מנהגי בני ישראל הוא הסמל של הגבורה והאמונה שלנו מול הנסיון הגדול של גלות. זאת התשובה שלנו לאורך הגלות והדרך שלנו להראות חיבתנו להקב"ה. אם בשמיני עצרת הקב"ה אמר לנו קשה עלי פרידתכם וביקש ממנו לישאר עוד יום, בשמחת תורה אנחנו אומרים להקב"ה שבאמת קשה עלינו פרידתו !! היה קשה לנו לראות שכינתו עוזבת את ירושלים. בהעדר יכולתנו להשאיר שכינתו בתוכינו נאחזנו בתורתו ואמרנו שעד שיחזיר שכינתו למכון שבתו נדבק בתורתו.

בחזרתנו לארץ ישראל נתקפלו שני הימים ליום אחד ולחוייה אחת. שתי החוייות הכל כך שונות משתזרות יחד למרקם אחד. שוב פעם מרגישים האהבה הגדולה של הקב"ה לעמו בכך

שהוא גאל אותנו ואסף נדחי ישראל.שוב פעם מרגישים שהוא בחר בנו ואוהב אותנו מכל העמים . יחד עם התחושה הזאת באה תחושה של עז ושל גאווה שעל ידי דביקותינו בתורה לא אבדנו בין האומות וחכינו להקב"ה לשוב אלינו ברחמים.לא בכדי שר הר' עמיטל ה"הושענה" אום אני חומה לפני תפילת ערבית בכניסת שמיני עצרת/שמחת תורה. יותר מכל פיוט אחר הוא מבליט האהבה והנאמנות של עם ישראל להקב"ה : " ונחשבת כצטן טבחה, זרויה בין מכעיסיה [ומכל מקום] חבוקה ודבוקה בדך...כבושה בגולה ועדיין לומדת יראתך. שמיני עצרת ושמחת תורה בעידן המודרני הפך להיות יום מדורג שמכיל בתוכו מתנת ה' לעמו ומתנת ישראל לאלוקיו.